

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	25
Słowo wstępne	31

DZIAŁ PIERWSZY CZĘŚĆ OGÓLNA PRAWA PRACY

Rozdział I

Pojęcie, systematyka i zakres przedmiotowy prawa pracy	35
1. Definicja i systematyka prawa pracy	35
2. Zatrudnienie niepracownicze	39
Literatura	46

Rozdział II

Funkcje prawa pracy	48
1. Charakterystyka funkcji prawa pracy	48
2. Funkcja ochronna prawa pracy	49
3. Funkcja organizatorska prawa pracy	50
4. Funkcja ireniczna prawa pracy	52
5. Funkcja rozdzielcza prawa pracy	54
Literatura	55

Rozdział III

Zasady prawa pracy	57
1. Pojęcie i znaczenie zasad prawa pracy w doktrynie polskiego prawa pracy	57
2. Systematyzacja zasad prawa pracy	59
3. Funkcje zasad prawa pracy	62
4. Charakterystyka określonych w kodeksie pracy podstawowych zasad prawa pracy	64

4.1. Zasada prawa do pracy i wolności pracy	64
4.2. Zasada swobody nawiązywania stosunku pracy i ustalania jego treści	69
4.3. Zasada poszanowania przez pracodawcę godności i innych dóbr osobistych pracownika	71
4.4. Zasada równego traktowania pracowników i niedyskryminacji w zatrudnieniu	74
4.5. Zasada prawa do godziwego wynagrodzenia za pracę	77
4.6. Zasada prawa do wypoczynku	81
4.7. Zasada zapewniania przez pracodawcę bezpiecznych i higienicznych warunków pracy	84
4.8. Zasada zaspokajania bytowych, socjalnych i kulturalnych potrzeb pracowników	86
4.9. Zasada ułatwiania pracownikom podnoszenia kwalifikacji zawodowych	88
4.10. Tak zwana zasada uprzywilejowania pracownika	89
4.11. Podstawowe zasady dotyczące zbiorowego prawa pracy	94
Literatura	95

Rozdział IV

Równe traktowanie w zatrudnieniu	99
1. Pojęcie równego traktowania	99
2. Zasada równego traktowania w zatrudnieniu	102
3. Formy dyskryminacji	102
4. Zakaz dyskryminacji w rekrutacji i zwalnianiu	103
5. Molestowanie i molestowanie seksualne	104
6. Uzasadnione różnicowanie	106
7. Konsekwencje naruszenia zasady równego traktowania w zatrudnieniu	107
Literatura	109

Rozdział V

Źródła prawa pracy	111
1. Pojęcie i hierarchia źródeł prawa pracy	111
2. Powszechne źródła prawa pracy	114
2.1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej	114
2.2. Ustawy	115
2.3. Rozporządzenia	119
3. Swoiste źródła prawa pracy	120
3.1. Układy zbiorowe pracy	120
3.1.1. Charakter prawny układów zbiorowych pracy	120
3.1.2. Zakres podmiotowy układów zbiorowych pracy	121

3.1.3. Zakres przedmiotowy układów zbiorowych pracy	123
3.1.4. Tryb zawierania układów zbiorowych pracy	126
3.1.5. Rejestracja układów zbiorowych pracy	128
3.1.6. Wejście w życie układów zbiorowych pracy	130
3.1.7. Przekształcenia układów zbiorowych pracy	131
3.1.8. Rozwiązanie układów zbiorowych pracy	132
3.1.9. Ponadzakładowe układy zbiorowe pracy	134
3.1.10. Zakładowe układy zbiorowe pracy	136
3.2. Porozumienia o stosowaniu układu zbiorowego pracy	140
3.3. Porozumienia w związku z przejściem zakładu pracy na nowego pracodawcę	141
3.4. Porozumienia o zawieszeniu przepisów prawa pracy	142
3.5. Porozumienia o stosowaniu mniej korzystnych warunków zatrudnienia	143
3.6. Porozumienia w sprawie telepracy	144
3.7. Porozumienia społeczne	145
4. Regulaminy	146
4.1. Uwagi wprowadzające	146
4.2. Regulamin wynagradzania	146
4.3. Regulamin pracy	150
4.4. Inne regulaminy	153
5. Statuty	153
6. Międzynarodowe prawo pracy	154
6.1. Zagadnienia wstępne	154
6.2. Międzynarodowe prawo pracy	156
6.3. Prawo pracy Rady Europy	159
6.4. Akty prawne wydane w ramach Unii Europejskiej i ich moc oddziaływania	161
6.5. Europejskie prawo pracy	163
Literatura	168

DZIAŁ DRUGI

INDYWIDUALNE PRAWO PRACY

Rozdział VI

Stosunek pracy	175
1. Pojęcie i charakter stosunku pracy	175
1.1. Świadczenie pracy a podstawa prawna zatrudnienia	175
1.2. Podstawy nawiązania stosunku pracy	177
1.3. Rodzaje stosunków pracy	177
1.4. Treść stosunku pracy	179
1.5. Charakterystyka stosunku pracy	181

2. Podmioty stosunku pracy	186
2.1. Pracownik	186
2.1.1. Pojęcie pracownika	186
2.1.2. Zdolność do bycia pracownikiem	188
2.1.3. Zdolność do dokonywania czynności prawnych z zakresu stosunku pracy	189
2.2. Pracodawca	190
2.2.1. Pojęcie pracodawcy	190
2.2.2. Jednostka organizacyjna jako pracodawca	192
2.2.3. Osoba fizyczna jako pracodawca	194
2.2.4. Dokonywanie czynności z zakresu stosunku pracy przez pracodawcę	195
Literatura	196

Rozdział VII

Umowa o pracę	198
1. Rekrutacja wewnętrzna i zewnętrzna	198
2. Ochrona danych osobowych kandydatów do pracy oraz pracowników	199
3. Rodzaje umów o pracę	201
3.1. Umowa na okres próbny	201
3.2. Umowa na czas określony	202
3.3. Umowa na czas wykonywania określonej pracy	203
3.4. Umowa o pracę na czas nieokreślony	204
4. Telepraca	204
5. Treść umowy o pracę	206
Literatura	207

Rozdział VIII

Przekształcenia zobowiązaniowego stosunku pracy	210
1. Pojęcie zmiany stosunku pracy	210
2. Porozumienie zmieniające	213
3. Wypowiedzenie zmieniające warunki umowy o pracę	215
4. Powierzenie pracownikowi innej pracy	225
5. Tymczasowa zmiana warunków umowy o pracę wynikająca ze szczególnych regulacji prawnych	228
Literatura	230

Rozdział IX

Ustanie stosunku pracy	232
1. Uwagi wprowadzające	232
2. Porozumienie stron	233
3. Ograniczenia dopuszczalności rozwiązania umowy o pracę	236

3.1. Powszechna ochrona trwałości stosunku pracy	236
3.2. Konsultacja zamiaru wypowiedzenia umowy zawartej na czas nieokreślony z zakładową organizacją związkową	237
3.3. Konsultacja z zakładową organizacją związkową zamiaru rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia	247
3.4. Szczególna ochrona trwałości stosunku pracy	249
3.5. Ograniczenia dopuszczalności rozwiązania umowy o pracę z uwagi na sytuację osobistą lub rodzinną pracownika	249
3.5.1. Ochrona stosunku pracy w okresie przedemerytalnym	249
3.5.2. Ochrona stosunku pracy w okresie usprawiedliwionej nieobecności	252
3.5.3. Ochrona stosunku pracy z kobietą w okresie ciąży lub urlopu macierzyńskiego	254
3.6. Ograniczenia dopuszczalności rozwiązania umowy o pracę z uwagi na pełnioną funkcję	255
3.6.1. Szczególna ochrona trwałości stosunku pracy pracowników pełniących funkcje związkowe	255
3.6.2. Szczególna ochrona trwałości stosunku pracy członków rady pracowników	266
3.6.3. Szczególna ochrona trwałości stosunku pracy społecznego inspektora pracy	266
4. Rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem	267
4.1. Wypowiedzenie umowy o pracę jako jednostronne oświadczenie woli	267
4.2. Zakres zastosowania wypowiedzenia jako sposobu rozwiązania umowy o pracę	270
4.3. Wymogi formalne	271
4.4. Okresy wypowiedzenia umowy o pracę	276
4.5. Skrócenie okresu wypowiedzenia	280
4.6. Zwolnienie na poszukiwanie pracy	282
5. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia	284
5.1. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracodawcę	284
5.1.1. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracodawcę z przyczyn zawinionych przez pracownika	284
5.1.2. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracodawcę z przyczyn niezawinionych przez pracownika	292
5.2. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracownika	294
5.2.1. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracownika z przyczyn niezawinionych przez pracodawcę	294

5.2.2. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracownika z przyczyn zawinionych	295
6. Skutki prawne wadliwego rozwiązania umowy o pracę	296
6.1. Skutki prawne wadliwego rozwiązania umowy o pracę za wypowiedzeniem	296
6.2. Skutki prawne wadliwego rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia dokonanego przez pracodawcę	302
6.3. Skutki prawne wadliwego rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia dokonanego przez pracownika	305
7. Pozostałe przypadki rozwiązania umowy o pracę przez pracownika	306
7.1. Rozwiązanie umowy o pracę w związku z przywróceniem do pracy	306
7.2. Rozwiązanie umowy o pracę w związku z przejściem pracownika przez nowego pracodawcę	306
8. Szczególne przepisy o rozwiązywaniu umów	308
8.1. Ograniczenie ochrony trwałości stosunku pracy	310
8.2. Prawo do odprawy	311
8.3. Roszczenie o ponowne zatrudnienie	312
8.4. Zwolnienie indywidualne	312
9. Wygaśnięcie umowy o pracę	312
9.1. Śmierć pracownika	313
9.2. Śmierć pracodawcy	314
9.3. Nieobecność pracownika w pracy spowodowana tymczasowym aresztowaniem	314
9.4. Roszczenia w związku z wygaśnięciem stosunku pracy	315
9.5. Pozostałe przypadki wygaśnięcia stosunku pracy	315
Literatura	316

Rozdział X

Przejście zakładu pracy na innego pracodawcę	318
1. Pojęcie przejścia zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę	318
2. Sukcesja zobowiązań	320
3. Negocjacje z przedstawicielstwem pracowników oraz obowiązek informacyjny w przypadku braku związków zawodowych	323
4. Uprawnienia pracowników	325
Literatura	328

Rozdział XI

Zatrudnianie pracowników tymczasowych	330
1. Uwagi wprowadzające	330
2. Ograniczenia w zakresie pracy tymczasowej	332
2.1. Ograniczenia przedmiotowe	332
2.2. Ograniczenie czasu trwania pracy tymczasowej	333

2.3. Ograniczenia podmiotowe	335
2.3.1. Pracodawca użytkownik	335
2.3.2. Agencja pracy tymczasowej	335
3. Zawarcie i treść umowy o pracę tymczasową	336
4. Osłabienie ochrony stabilności stosunków pracy pracowników tymczasowych	339
5. Ochrona pracownika tymczasowego przed dyskryminacją	341
6. Urlop wypoczynkowy pracownika tymczasowego	342
Literatura	343

Rozdział XII

Pozazumowne stosunki pracy	344
1. Pojęcie i charakterystyka pozazumownych stosunków pracy	344
2. Wybór	346
3. Mianowanie	349
4. Powołanie	356
Literatura	361

Rozdział XIII

Prawa i obowiązki stron stosunku pracy	362
1. Uwagi wprowadzające	362
2. Obowiązki pracodawcy	364
2.1. Obowiązek informacyjny	364
2.2. Obowiązek prawidłowego organizowania pracy	368
2.3. Obowiązek przeciwdziałania dyskryminacji	369
2.4. Obowiązek zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy	370
2.5. Obowiązek terminowego i prawidłowego wypłacania wynagrodzenia	370
2.6. Obowiązek ułatwiania podnoszenia kwalifikacji zawodowych	371
2.7. Obowiązek stwarzania warunków sprzyjających przystosowaniu się do należytego wykonywania pracy	373
2.8. Obowiązek zaspokajania potrzeb socjalnych pracowników	373
2.9. Obowiązek stosowania obiektywnych i sprawiedliwych kryteriów oceny pracowników	377
2.10. Obowiązek prowadzenia dokumentacji i akt osobowych pracowników	378
2.11. Obowiązek wpływania na kształtowanie w zakładzie pracy zasad współzycia społecznego	382
2.12. Obowiązek przeciwdziałania mobbingowi	383
2.13. Obowiązek wydania świadectwa pracy	388
2.13.1. Treść świadectwa pracy	389

2.13.2. Fikcje prawne w świadectwie pracy	391
2.13.3. Procedura sprostowania świadectwa pracy	392
3. Roszczenie odszkodowawcze	393
4. Obowiązki pracownika	395
4.1. Obowiązek sumiennego i starannego wykonywania pracy	395
4.2. Obowiązek stosowania się do poleceń przełożonych	397
4.3. Obowiązki porządkowe pracownika	398
4.4. Obowiązek dbałości o dobro zakładu pracy	399
4.5. Obowiązek przestrzegania tajemnicy	401
4.6. Obowiązek przestrzegania zasad współżycia społecznego	402
Literatura	404

Rozdział XIV

Zakaz konkurencji	405
1. Zasady ogólne	405
2. Ograniczenia prowadzenia działalności konkurencyjnej przy braku umowy o zakazie konkurencji	407
3. Umowa o zakazie konkurencji w trakcie trwania stosunku pracy	408
4. Umowa o zakazie konkurencji po zakończeniu stosunku pracy	409
Literatura	413

Rozdział XV

Wynagrodzenie za pracę	414
1. Prawne podstawy ustalania wynagradzania pracowników	414
2. Wynagrodzenie za pracę w regulacjach Unii Europejskiej	420
3. Zakaz dyskryminacji w wynagrodzeniu	421
4. Ochrona wynagrodzenia za pracę	425
4.1. Zasady dokonywania wypłaty	426
4.2. Ograniczenia w dokonywaniu potrąceń	427
5. Świadczenia w przypadku niewykonywania pracy	428
6. Świadczenia przysługujące pracownikowi w związku z zakończeniem stosunku pracy	431
7. Ochrona roszczeń pracowników w przypadku niewypłacalności pracodawcy	435
Literatura	436

Rozdział XVI

Czas pracy	439
1. Pojęcie czasu pracy	439
2. Wymiar czasu pracy	441
3. Okres odpoczynku	441
4. Systemy czasu pracy	443
5. Praca w godzinach nadliczbowych	447

6. Dyżur	452
7. Czas pracy kierowników	453
8. Praca w porze nocnej	454
9. Praca w niedziele i święta	456
Literatura	458

Rozdział XVII

Urlopy pracownicze	460
1. Urlopy wypoczynkowe	460
1.1. Elementy konstytutywne pojęcia „urlop wypoczynkowy”	460
1.2. Nabycie prawa do urlopu	461
1.3. Wymiar urlopu wypoczynkowego	462
1.4. Zasady udzielania urlopu	464
1.5. Przesunięcie urlopu w nieprzewidzianych przypadkach	466
1.6. Urlop proporcjonalny	468
1.7. Urlop na żądanie	469
1.8. Rozwiązanie umowy o pracę a prawo do urlopu wypoczynkowego	470
2. Urlopy bezpłatne	471
3. Zwolnienia okolicznościowe	472
Literatura	474

Rozdział XVIII

Odpowiedzialność porządkowa i dyscyplinarna pracowników	475
1. Odpowiedzialność porządkowa	475
1.1. Charakter prawny i przesłanki odpowiedzialności porządkowej	475
1.2. Katalog kar porządkowych i przewinienia porządkowe	476
1.3. Procedura nakładania kar porządkowych	478
1.4. Tryb odwoławczy	481
2. Odpowiedzialność dyscyplinarna	484
Literatura	484

Rozdział XIX

Odpowiedzialność materialna pracowników	486
1. Charakter prawny i przesłanki odpowiedzialności materialnej pracowników	486
2. Odpowiedzialność materialna za szkodę wyrządzoną przez pracownika nieumyślnie	491
3. Odpowiedzialność materialna za szkodę wyrządzoną przez pracownika umyślnie	492
4. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną osobie trzeciej	493
5. Odpowiedzialność za mienie powierzone	494

5.1. Odpowiedzialność materialna za szkodę wyrządzoną przez pracownika w mieniu powierzonym	494
5.2. Złagodzenie zasad odpowiedzialności za mienie powierzone	498
5.3. Wspólna odpowiedzialność pracowników za mienie powierzone	500
6. Przedawnienie roszczeń	502
Literatura	503

Rozdział XX

Powszechna ochrona pracy	504
1. Uwagi wprowadzające	504
2. Podstawowe obowiązki pracodawcy w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy	505
2.1. Odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny pracy	506
2.2. Obowiązek współdziałania z innymi pracodawcami	507
2.3. Obowiązek szkolenia pracowników	507
2.4. Obowiązek pracodawcy zaznajamiania pracowników z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy	510
2.5. Obowiązki pracodawcy z zakresu profilaktycznej ochrony zdrowia pracowników	510
2.5.1. Obowiązek informowania o ryzyku zawodowym	510
2.5.2. Obowiązek pracodawcy zapobiegania chorobom zawodowym i innym chorobom związanym z wykonywaną pracą	512
2.5.3. Obowiązek przeprowadzania profilaktycznych badań lekarskich	512
2.6. Obowiązek zapewnienia pracownikom profilaktycznych posiłków i napojów	513
2.7. Obowiązek zapewnienia pracownikom odpowiednich urządzeń sanitarno-higienicznych oraz dostarczenia niezbędnych środków higieny osobistej	514
2.8. Pozostałe obowiązki pracodawcy	515
3. Prawa i obowiązki pracowników w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy	516
3.1. Prawo do powstrzymania się od wykonywania pracy	516
3.2. Obowiązek przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy	517
4. Organy ochrony pracy	519
4.1. Służba bezpieczeństwa i higieny pracy	519
4.2. Komisja bezpieczeństwa i higieny pracy	521
4.3. Konsultacje w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy	521
5. Odszkodowanie za przedmioty utracone lub uszkodzone w związku z wypadkiem przy pracy	523
6. Świadczenia uzupełniające od pracodawcy	525
Literatura	526

Rozdział XXI

Ochrona rodzicielstwa	527
1. Uwagi wprowadzające	527
2. Zasady zatrudniania pracownic w okresie ciąży	529
3. Urlopy związane z wychowywaniem dzieci	532
4. Uprawnienia pracowników wychowujących dzieci	537
5. Szczególna ochrona trwałości stosunku pracy	539
Literatura	541

Rozdział XXII

Zatrudnianie i ochrona pracy młodocianych i dzieci	543
1. Zatrudnianie młodocianych	543
1.1. Uwagi wprowadzające	543
1.2. Umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego	546
1.3. Ochrona zdrowia pracownika młodocianego	551
1.4. Zatrudnianie młodocianych na podstawie umowy o pracę przy wykonywaniu lekkich prac	554
2. Zatrudnianie dzieci do 16. roku życia	556
Literatura	559

Rozdział XXIII

Odpowiedzialność za wykroczenia przeciwko prawom pracownika	560
Literatura	565

DZIAŁ TRZECI

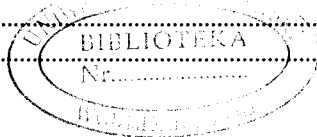
ZBIOROWE PRAWO PRACY

Rozdział XXIV

Wolności związkowe	569
1. Uwagi wprowadzające	569
2. Wolność zrzeszania w związkach zawodowych i organizacjach pracodawców	570
2.1. Wolność zrzeszania w związkach zawodowych	570
2.2. Wolność zrzeszania w organizacjach pracodawców	573
2.3. Modele organizacji ruchu pracowników i pracodawców	575
3. Niezależność związków zawodowych i organizacji pracodawców	577
4. Samorządność związków zawodowych i organizacji pracodawców	581
Literatura	586

Rozdział XXV

Status prawny związków zawodowych	588
1. Zakładanie związków zawodowych	588
2. Rejestracja związków zawodowych	589

3. Funkcje związków zawodowych	592
4. Kompetencje związków zawodowych	595
Literatura	603

Rozdział XXVI

Status prawny organizacji pracodawców	605
1. Zakładanie i rejestracja organizacji pracodawców	605
2. Funkcje i kompetencje organizacji pracodawców	606
Literatura	609

Rozdział XXVII

Partycypacja pracownicza	611
1. Uwagi wprowadzające	611
2. Rady pracowników	612
2.1. Status prawny rady pracowników	612
2.2. Kompetencje rady pracowników	614
3. Europejskie rady zakładowe	616
4. Podmioty partycypacyjne w spółkach i spółdzielniach europejskich oraz spółkach transgranicznych	618
5. Samorząd w przedsiębiorstwach sprywatyzowanych lub skomercjalizowanych	619
6. Samorząd zawodowy	619
Literatura	620

Rozdział XXVIII

Zbiorowe spory pracy	622
1. Uwagi wprowadzające	622
2. Przedmiot sporu zbiorowego	623
3. Strony sporu zbiorowego pracy	626
4. Wszczęcie sporu zbiorowego	629
5. Metody likwidowania sporów pracy	629
5.1. Systematyka metod likwidowania zbiorowych sporów pracy	629
5.2. Ireniczne metody likwidowania sporów zbiorowych pracy	631
5.2.1. Koncyliacja	631
5.2.2. Mediacja	633
5.2.3. Arbitraż	635
6. Nieireniczne metody likwidowania sporów zbiorowych pracy	638
6.1. Strajk	638
6.1.1. Prawo do strajku	638
6.1.2. Ograniczenia prawa do strajku	639
6.1.3. Zasady organizacji strajku	641

6.2. Inne akcje protestacyjne	647
6.3. Lokaut	649
Literatura	650

DZIAŁ CZWARTY

PROCESOWE PRAWO PRACY

Rozdział XXIX

Naczelne zasady procesowe w sprawach z zakresu prawa pracy	655
1. Charakterystyka zasad postępowania	655
2. Zasada prawdy obiektywnej w sprawach z zakresu prawa pracy	656
3. Zasada szczególnej ochrony interesów pracownika w sprawach z zakresu prawa pracy	658
4. Zasada szybkości postępowania w sprawach z zakresu prawa pracy	660
5. Zasada ugodowego likwidowania spraw z zakresu prawa pracy	661
Literatura	663

Rozdział XXX

Organizacja ochrony prawnej w stosunkach pracy	665
1. Modele organizacji ochrony prawnej w stosunkach pracy	665
2. Pozasądowe organy ochrony prawnej	666
3. Sądownictwo pracy	670
3.1. Organizacja sądownictwa pracy	670
3.2. Kompetencje sądów pracy	671
3.2.1. Uwagi wprowadzające	671
3.2.2. Sprawy o roszczenia ze stosunku pracy	672
3.2.3. Sprawy o roszczenia związane ze stosunkiem pracy	673
3.2.4. Sprawy o roszczenia z innych stosunków prawnych, do których z mocy odrębnych przepisów stosuje się przepisy prawa pracy	674
3.2.5. Sprawy o odszkodowania dochodzone od pracodawcy z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	676
3.2.6. Sprawy o ustalenie istnienia bądź nieistnienia stosunku prawnego lub prawa ze stosunków prawa pracy	676
Literatura	678

Rozdział XXXI

Inspekcja pracy	680
1. Uwagi wprowadzające	680
2. Państwowa Inspekcja Pracy	681
3. Społeczna inspekcja pracy	685
4. Inne organy nadzoru i kontroli nad warunkami pracy	687
Literatura	687

Rozdział XXXII

Przedawnienie roszczeń i terminy zawite	689
1. Uwagi wprowadzające	689
2. Przedawnienie roszczeń	690
3. Terminy zawite	698
Literatura	700

DZIAŁ PIĄTY**PRAWO UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH****Rozdział XXXIII**

Zagadnienia ogólne prawa ubezpieczeń społecznych	703
1. Miejsce ubezpieczeń społecznych w prawie zabezpieczenia społecznego	703
2. Ubezpieczenia społeczne a ubezpieczenie zdrowotne i ubezpieczenia gospodarcze	704
3. Przedmiot prawa ubezpieczeń społecznych	707
4. Ryzyko socjalne	709
5. Podmioty ubezpieczeń społecznych	713
6. Zasady prawa ubezpieczeń społecznych	717
7. Konstytucyjne, międzynarodowe i europejskie (unijne) uwarunkowania prawa ubezpieczeń społecznych	721
8. Stosunek prawa ubezpieczeń społecznych do innych gałęzi prawa	723
Literatura	725

Rozdział XXXIV

Podleganie ubezpieczeniom społecznym	728
1. Formy podlegania ubezpieczeniom społecznym	728
2. Tytuły ubezpieczeń społecznych	729
3. Zbieg tytułów ubezpieczeń społecznych	731
4. Okresy ubezpieczenia	735
5. Zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych	736
6. Konto i subkonto ubezpieczonego w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych	737
7. Członkostwo w otwartym funduszu emerytalnym	739
7.1. Zawarcie umowy z otwartym funduszem emerytalnym	740
7.2. Otwarcie rachunku w otwartym funduszu emerytalnym	742
Literatura	744

Rozdział XXXV

Finansowanie ubezpieczeń społecznych	746
1. Uwagi wprowadzające	746
1.1. Metody finansowania ubezpieczeń społecznych	746
1.2. Fundusze ubezpieczeń społecznych	748

2. Składka na ubezpieczenia społeczne	751
2.1. Charakter prawny składki na ubezpieczenia społeczne i środków gromadzonych na rachunkach w otwartych funduszach emerytalnych	751
2.2. Wymiar składek na ubezpieczenia społeczne	753
2.2.1. Podstawa wymiaru składek	753
2.2.2. Roczna podstawa wymiaru składek	756
2.3. Konstrukcja prawna składek na ubezpieczenia społeczne	757
2.3.1. Stopy procentowe składek	757
2.3.2. Podział finansowania składek	758
2.3.3. Opłacanie składek	761
2.3.4. Sankcje z tytułu nieopłacenia lub nieterminowego opłacania składek	766
2.3.5. Zwrot nienależnie opłaconych lub otrzymanych składek	768
2.3.6. Przedawnienie należności z tytułu składek	769
2.3.7. Waloryzacja składek na koncie i subkoncie	770
3. Podział środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym	771
4. Podział składek zaewidencjonowanych na subkoncie	772
Literatura	774

Rozdział XXXVI

Ubezpieczenie emerytalne	776
1. Kształt ubezpieczenia emerytalnego od dnia 1 stycznia 1999 r.	776
2. Pojęcie (treść) ryzyka dożycia (osiągnięcia) wieku emerytalnego	778
3. Emerytury dla ubezpieczonych urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r. (ze starego systemu emerytalnego) i górników	780
3.1. Emerytury dla ubezpieczonych urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r.	780
3.2. Emerytury górnicze	780
3.3. Formuła wymiaru emerytur dla ubezpieczonych urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r. i górników	782
4. Emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. (z nowego systemu emerytalnego)	785
4.1. Emerytury z ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	785
4.2. Emerytura pomostowa i rekompensata	787
4.3. Okresowa emerytura kapitałowa	790
4.4. Formuła wymiaru emerytur dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r.	791
5. Dodatkowe formy przeczności na starość	793
5.1. Pracownicze programy emerytalne	794

5.2. Indywidualne konta emerytalne	796
5.3. Indywidualne konta zabezpieczenia emerytalnego	797
Literatura	798

Rozdział XXXVII

Ubezpieczenia rentowe	800
1. Niezdolność do pracy	800
1.1. Pojęcie niezdolności do pracy i jej stopnie	800
1.2. Orzekanie o niezdolności do pracy	802
1.3. Podważanie orzeczeń lekarskich	804
2. Renta z tytułu niezdolności do pracy	805
2.1. Przesłanki nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy i jej rodzaje	805
2.2. Formuła wymiaru renty z tytułu niezdolności do pracy	807
3. Renta rodzinna	808
3.1. Przesłanki nabycia prawa do renty rodzinnej	808
3.2. Wysokość renty rodzinnej	811
4. Zasiłek pogrzebowy	812
5. Dodatki do emerytur i rent	813
6. Świadczenia przyznawane w szczególnym trybie	814
Literatura	815

Rozdział XXXVIII

Ubezpieczenie chorobowe	817
1. Uwagi wprowadzające	817
2. Wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy wypłacane przez pracodawcę	819
3. Zasiłek chorobowy	819
4. Świadczenie rehabilitacyjne	829
5. Zasiłek wyrównawczy	832
6. Zasiłek macierzyński	833
7. Zasiłek opiekuńczy	838
Literatura	840

Rozdział XXXIX

Ubezpieczenie wypadkowe	841
1. Uwagi wprowadzające	841
2. Wypadek przy pracy	842
3. Wypadek zrównany z wypadkiem przy pracy	846
4. Tryb ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy	846
5. Choroby zawodowe	847
6. Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	851
7. Utrata prawa do świadczeń z tytułu wypadku przy pracy	852

8. Zbieg prawa do świadczeń wypadkowych z innymi świadczeniami	854
9. Wypadek w szczególnych okolicznościach	855
10. Świadczenia z tytułu wypadków w szczególnych okolicznościach	856
Literatura	856

Rozdział XL

Realizacja prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych	858
1. Powstanie, ustanie i wygaśnięcie prawa do świadczeń	858
2. Świadczenia najniższe (minimalne)	859
3. Waloryzacja świadczeń	861
4. Zawieszalność prawa do świadczeń	862
4.1. Ogólna przyczyna zawieszalności prawa do świadczeń	863
4.2. Szczególna przyczyna zawieszalności prawa do emerytury	864
5. Zbieg prawa do świadczeń	865
6. Wypłata świadczeń	867
6.1. Wypłata emerytur i rent	867
6.2. Wypłata świadczeń z ubezpieczenia chorobowego	870
7. Zwrot nienależnie pobranych świadczeń	872
8. Przedawnienie prawa do świadczeń	874
Literatura	875

Rozdział XLI

Postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych	877
1. Przedsądowe postępowanie decyzyjne	877
1.1. Wszczęcie postępowania	877
1.2. Dokumentowanie uprawnień	878
1.3. Decyzja organu rentowego	880
1.4. Weryfikacja decyzji organu rentowego	883
2. Sądowe postępowanie odwoławcze	887
2.1. Organizacja sądownictwa ubezpieczeń społecznych	887
2.2. Przedmiot spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych	890
2.3. Strony sądowego postępowania odwoławczego	893
2.4. Zasady procesowe sądowego postępowania odwoławczego	896
2.5. Charakter prawny sądowego postępowania odwoławczego	900
Literatura	901

Wykaz schematów	905
------------------------------	------------

Wykaz tabel	906
--------------------------	------------

Skorowidz	907
------------------------	------------